

■ ЗАХАПЛЕННІ

Калекцыянер вылічальных “дыназаўраў”

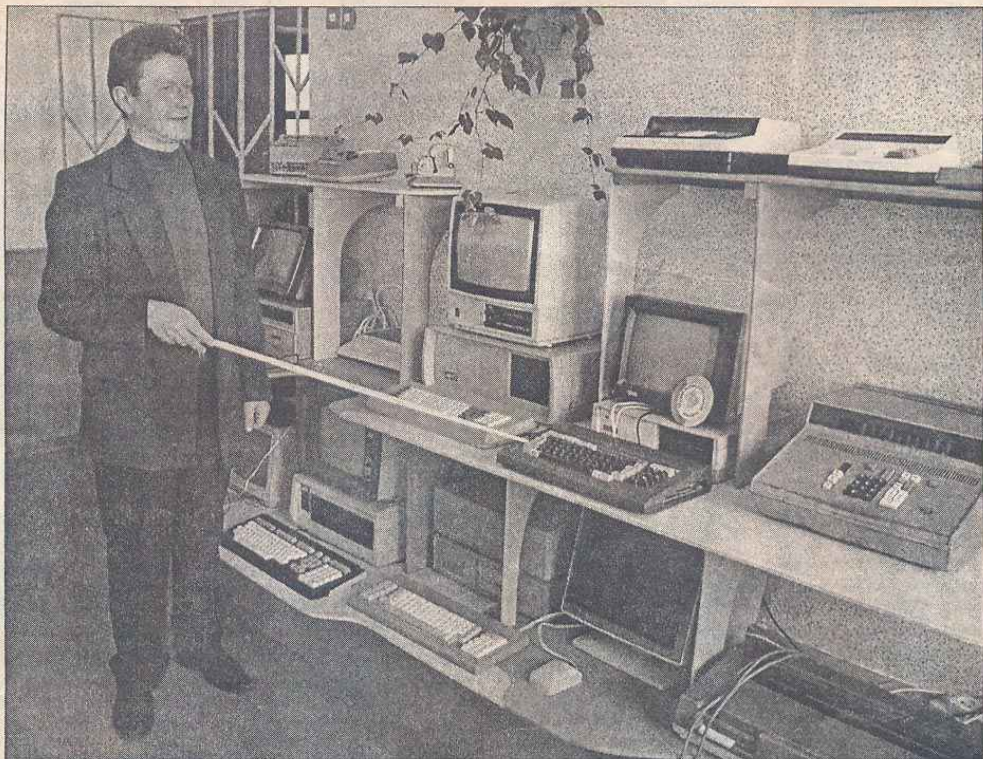
МЯДЗЕЛ. Настаўнік інфарматыкі гарадской гімназіі Вячаслаў Саўчык рыхтуе да адкрыцця музей вылічальнай тэхнікі, якая выпушчаная ў Савецкім Саюзе. У лік экспанатаў уваходзяць калькулятары, персанальныя электронныя вылічальныя машыны розных пакаленняў, механічныя лічыльнікі “Фелікс” і нават “костачкавыя” лічыльнікі.

Вячаслаў Саўчык пачаў збіраць музей больш за дзесятак гадоў таму. Нешта прыносілі школьнікі, чымсьці дзяліліся сябры. Напрыклад, калькулятар “Электроніка-68” 1971 года выпуску, які працуе цалкам на транзістарах, настаўнік знайшоў у пуні свайго сябра. Уключылі машынку і здзівіліся – пасля 10-гадовага прастою яна працавала.

Калі-нікалі Вячаслаў Саўчык рамантуе бытавую тэхніку сваякам і сябрам. Надходзіць час разлічвацца, а майстар спачатку пытаецца пра старую тэхніку – ці засталася што. Адаюць людзі, на іх думку, “хлам”, а Вячаслаў за новы экспанат у калекцыі сам гатовы заплаціць.

Усе экспанаты знаходзяцца ў класе інфарматыкі гімназіі. Калькулятары – на сцяне, больш вялікая тэхніка – на спецыяльных стэндах, якія данамога зрабіць настаўнік працоўнага навучання гімназіі Юры Зайцаў. Ужо рарытэты бытавы камп’ютэр “БК-001” арыгінальна глядзіцца на фоне сучаснага “Пенціума-4”, на якім займаюцца гімназісты.

“Больш за ўсё ў калекцыі калькулятары – 25 адзінак, – расказвае Вячаслаў Саўчык. – Ёсць 10 электронных вылічальных машын (ЭВМ) і камп’ютэрная тэхніка беларускай вытворчасці: “Карвет”, “Байт”, “Няміга”, “Агат”. Гэтыя “дыназаўры” па камп’ютэрных мерках жыцця – самыя каштоўныя для мяне экзэмпляры. З іх пачыналася гісторыя раз-

Настаўнік інфарматыкі Мядзельскай гімназіі Вячаслаў Саўчык збірае музей вылічальнай тэхнікі савецкіх часоў ўжо больш за 10 гадоў.

Фота Сяргея МАЦІШОВА

віцця праграмавання ў Савецкім Саюзе”.

Зверху над ЭВМ стаіць “жалезны Фелікс” – механічны арыфмометр, якім карысталіся да з’яўлення калькулятараў. Прадукцыя завода “Счёт-Маш”, які насіў імя Дзяржынскага, далі назву “Фелікс”, а жалезным лічыльнік назвалі з-за таго, што ён цалкам з металу. “Фелікс” і сёння спраўны і можа лічыць.

“У калекцыі 80% экспанатаў спраўныя, – ганарыцца Вячаслаў Саўчык. – Будзе час, запрацяуюць усе. У нас будзе невялікі музей. У Пецярбургу жыве радыёаматар Сяргей Фралоў, з якім мы “сустрэліся” ў Інтэрнэце. Дык вось у яго ў калекцыі 144 савецкія калькулятары. Але ў нас ёсць такі,

якога ў Сяргея няма”.

Афіцыйнае адкрыццё музея настаўнік плануе на пачатак новага навучальнага года. Ён спадзяецца, што, калі музей адкрыецца афіцыйна, людзі самі пачнуць несці новыя экспанаты і вызваліцца час, які сёння настаўнік тратыць на пошукі рарытэтаў.

Вячаслаў Саўчык паспеў папрацаваць у Мядзельскай СШ №2, працаваў дырэктарам Нікольцаўскай пачатковай школы.

“Добры час быў, – узгадвае Вячаслаў Саўчык, – але займацца для душы тады было немагчыма, большасцю вырашаў арганізацыйныя пытанні. Вось таму пакінуў дырэктарства і пайшоў працаваць настаўнікам”.

У перспектыве настаўнік плануе зрабіць сайт гімназіі ў Інтэрнэце і паказаць свае экспанаты ў сусветнай павуціне. А яшчэ Вячаслаў Саўчык, дарэчы, выдатнік адукацыі Беларусі, працягвае шукаць новую вылічальную тэхніку. Хаця цяпер яе ўжо можна назваць старой.

Перад выходам гэтага нумара ў рэдакцыю патэлефанаваў Вячаслаў Саўчык і расказаў, што ў музеі з’явіўся яшчэ адзін экспанат. Гэта электрамеханічная аўтаматычная вылічальная машына “ВММ-2”, якую выпусцілі ў Курску ў 1969 годзе. Яе знайшлі ў Слабодскім сельсавеце, і цяпер гэта самы стары экспанат.

Анатоль ЗАНКАВІЧ.